

ACADEMIA ROMÂNĂ

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul XVII, nr. 4

IAȘI

octombrie–decembrie 2016

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Granturi, proiecte, burse
- Premii, distincții
- Cărți
- Apariții editoriale
- Studii, articole, recenzii
- Comunicări științifice
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În trimestrul al patrulea al anului 2016:

➤ **Departamentul de lexicologie – lexicografie** a continuat cercetările planificate din cadrul programului prioritar al Academiei Române *Tezaurul lexical al limbii române*, cu cele două proiecte de cercetare: *Dicționarul limbii române (DLR). Serie nouă. Litera C, varianta informatizată* și *CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic*. În urma derulării activităților prevăzute, au fost excerptate 3.317 de contexte din manuscrise și tipărituri din *Bibliografia DLR*, scrise cu alfabet chirilic ori de tranziție; au fost indexate și revizuite metadatele pentru 2.200 de volume arhivate în biblioteca virtuală a DLR și au fost redactate 59 de pagini cu articole lexicografice din porțiunea CA-. Paralel, cercetătorii departamentului și-au continuat activitatea într-o serie de proiecte de cercetare naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară.

➤ La **Departamentul de dialectologie și sociolingvistică** au continuat operațiile de introducere în baza de date și de redactare a conținuturilor

aferele volumului al V-lea din NALR. *Moldova și Bucovina* pentru un număr de 27 de hărți (răspunsurile la întrebările cu numerele 1737, 1738, 1740, 1741, 1743 – 1748, 1754 – 1759, 1764, 1767 – 1769, 1775, 1783, 1789, 1795, 1796, 1798, 1805 din Chestionarul NALR) și 10 liste cu material necartografiat (răspunsurile la întrebările 1828, 1833 – 1835, 1839, 1841, 1842, 1844, 1846, 1847 din Chestionarul NALR); de asemenea, s-a efectuat revizia I pentru un număr de 11 liste de material necartografiat (1704, 1706, 1709, 1712–1715, 1719–1722), pentru care s-a făcut și fișarea pentru indicele de cuvinte și forme; în cadrul activității de digitalizare a arhivei audio de etno- și sociotexte a Departamentului, au fost transferate în format digital un număr de 10 benzi de magnetofon și a fost prelucrată parțial informația digitalizată de pe un număr de 9 benzi de magnetofon; în afara normei din plan privind proiectul NALR, au fost digitalizate 11 benzi de magnetofon și 24 de casete audio din arhiva proiectului *Graiurile românești de la est de Carpați. Etno- și sociotexte*, desfășurat între anii 1992–1995 sub forma unei colaborări între Institutul de Filologie Română „A. Philippide” și Institutul de Filologie al Academiei de Științe din Republica Moldova, coordonatorul proiectului fiind prof. univ. dr. Stelian Dumistrăcel (responsabil: Alexandru-Laurențiu Cohal).

➤ La **Departamentul de istorie literară** s-a continuat lucrul la proiectul fundamental și prioritar al Academiei Române – ediția a II-a a *Dicționarului general al literaturii române* (DGLR) – și la proiectul departamentului, respectiv *Enciclopedia scrierilor memorialistice românești* (ESMR). Pentru DGLR au fost actualizate o parte din articolele proprii, precum și ale colegilor indisponibili, publicate în prima ediție a DGLR, și s-a lucrat la noi articole despre autori și periodice (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Remus Zăstroiu). A continuat revizia volumului **D–G**, articole despre autori (Victor Durnea). S-a încheiat revizia articolelor din DGLR, vol. **Ț–Z**, în vederea actualizării și completării informației și a semnalării/ corectării unor date imprecise sau incomplete (Remus Zăstroiu). S-a făcut revizia finală a materialului din DGLR, vol. **A–B** și **C–D** (Remus Zăstroiu și Gabriela Drăgoi). Pentru obținerea unor informații biobibliografice s-a luat legătura prin email cu persoane din țară și din străinătate care pot avea acces la astfel de informații, precum și cu instituții (Ofelia Ichim). În

cadrul departamentului se cer informații (Remus Zăstroiu) și se arhivează răspunsurile provenite de la Arhivele Naționale, primării, oficii de stare civilă, biblioteci, muzee etc.; se asigură accesul cercetătorilor la Arhiva Institutului: predare-restituire de fișe (Nicoleta Borcea). A continuat excerptarea informațiilor pentru proiectul ESMR, precum și redactarea de articole (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Maricica Munteanu, Remus Zăstroiu). Sunt gestionate și actualizate listele cu scriitori și alte materiale de specialitate care vor intra în cuprinsul *Enciclopediei scrierilor memorialistice românești*; se ține evidența repartizării articolelor către membrii departamentului (Ofelia Ichim). CS I dr. Victor Durnea a continuat lucrul la ediția critică G. Ibrăileanu, *Opere*, sub egida Academiei Române. CS III dr. Doris Mironescu a continuat operațiunile de tehnoredactare a materialului ediției critice M. Blecher, *Opere*, sub egida Academiei Române.

➤ **Departamentul de etnografie și folclor** a continuat sistematizarea și analiza documentelor din arhivă, în vederea redactării lucrărilor din cadrul proiectului de cercetare fundamentală **Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei. Tipologii și corpusuri de texte**. Adina Ciubotariu a urmat graficul de redactare a studiului introductiv al volumului *Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente*. Ioana Repciuc a continuat redactarea articolele din tipologie și transcrierea textelor din fonoteca AFMB pentru volumul *Credințe și obiceiuri din ciclul sărbătorilor de iarnă din Moldova. Tipologie și corpus de texte*. În vederea realizării unei ediții a răspunsurilor primite de B.P. Hasdeu la **Chestionarul lingvistic Dotațiunea Carol I (Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română**, mss. BAR 3418–3436), Astrid Cambose a încheiat fotografierea și arhivarea digitală a mss. BAR 3418–3436.

➤ **Departamentul de toponimie**: la tema *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic. Partea a 2-a. Toponime descriptive* s-a continuat activitatea de cercetare, redactându-se 120 de pagini de către cei trei autori implicați în realizarea volumului – Ana-Maria Prisacaru se află în continuare în concediu de maternitate –, concomitent cu operațiunea de documentare din surse auxiliare (istorice, geografice, lingvistice), pentru completări necesare prelucrării materialului toponimic, ca și clarificării etimologiei toponimelor. La tema *Tezaurul toponimic al României*.

Moldova. Vol. III. Dicționarul toponimic al bazinului Moldovei. Partea 1. Moldova superioară, la care se lucrează cu ½ normă de cercetare, au fost redactate 50 de pagini de articole de dicționar.

GRANTURI, PROIECTE, BURSE

- ♦ La finele lunii octombrie, s-a încheiat, conform contractului de finanțare, proiectul *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic* (CNCSIS PN-II-ID-PCE-2011-3-0656); director de proiect: CS I dr. Cristina Florescu; membrii în echipa de cercetare, de la IFRI: CS I dr. Laura Manea, CS dr. Alina Mihaela Pricop, (colaboratori externi) CS I dr. Elena Tamba, CS II dr. Florin-Teodor Olariu, CS Mădălin-Ionel Patrașcu.
- ♦ Au continuat activitățile de cercetare în cadrul proiectului *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – faza a II-a* (director de proiect: CS II dr. Florin-Teodor Olariu; membri: CS I dr. Luminița Botoșineanu, CS III dr. Veronica Olariu; colaborator: CS dr. Alexandru-Laurențiu Cohal), finanțat de UEFISCDI prin intermediul programului „Proiecte de cercetare pentru stimularea constituirii de tinere echipe de cercetare independente” (codul proiectului: PN-II-RU-TE-2014-4-0880).
- ♦ Pentru proiectul *Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie* (DMRIT) (CNCS PN-II-RU-TE-2014-4-0195, 2016–2017; director de proiect: CS dr. Alina Mihaela Pricop) a continuat activitatea de documentare și de cercetare, conform planificării. Membru în echipa de cercetare, de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”: prof. univ. dr. Eugen Munteanu. Rezultatele parțiale ale proiectului au fost prezentate în cadrul primului „Atelier de lucru” (15 noiembrie 2016).
- ♦ CS III dr. Dinu Moscal este membru al echipei de cercetare în cadrul proiectului *Practici de traducere a numelor proprii în scrisul românesc premodern (1780–1830)* (PN-II-RU-TE-2014-4-1108).
- ♦ A continuat activitatea de editare a volumului dedicat limbii române din seria *Handbuch der romanischen Linguistik/ Manuel de linguistique romane* (coordonatori: Wolfgang Dahmen și Eugen Munteanu), în curs de elaborare sub auspiciile Editurii de Gruyter; 300 pagini format *in quarto*, 35 de colaboratori din România, Germania, Austria, Spania și Italia. Colaboratori din cadrul Institutului „A. Philippide”: Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, Vlad Cojocar, Cristina Florescu, Laura Manea, Dinu Moscal, Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, Ana-Maria Prisacaru, Ioana Repciuc, Elena Tamba.
- ♦ CS II dr. Marius-Radu Clim (responsabil de proiect pentru România), CS I

dr. Gabriela Haja, CS I dr. Elena Tamba, CS drd. Mădălin-Ionel Patrașcu au continuat colaborarea la proiectul internațional COST Action IS 1305 intitulat *ENeL: European Network of eLexicography* (<http://www.elexicography.eu/>). Din echipa de cercetare din România fac parte 15 cercetători de la cele trei centre academice cu profil lexicografic din țară, de la Universitatea din București (Facultatea de Litere) și de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (Facultatea de Litere și Facultatea de Informatică). Echipa de cercetători din Institut s-a preocupat de actualizarea portalului **dictionary.eu**, adăugând dicționarele românești care s-au potrivit profilului cerut de specificul proiectului.

♦ CS I dr. Cristina Florescu, prof. dr. Eugen Munteanu, CS II dr. Florin-Teodor Olariu, CS dr. Alina-Mihaela Pricop și CS I dr. Elena Tamba au continuat colaborarea la proiectul internațional *Dictionnaire Étymologique Roman (DÉRom)*. *Première phase: le noyau panroman* (subvenționat ANR și DFG, 2012 – prezent).

PREMII, DISTINCȚII

♦ Departamentul de dialectologie a primit Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al Academiei Române pe 2014, pentru lucrarea *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, vol. IV; autori: Adrian Turculeț, Luminița Botoșineanu, Doina Hreapcă, Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, coordonator Stelian Dumistrăcel, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014.

♦ Departamentul de toponimie a primit premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al Academiei Române pe 2014, pentru lucrarea *Tezaurul toponimic al României. Moldova. vol. II. Mic dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic. Partea 1. Toponime personale*; autori: Daniela Butnaru, Vlad Cojocaru, Dinu Moscal, Ana-Maria Prisacaru, coordonator Dragoș Moldovanu, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014.

CĂRȚI

♦ *Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, Proceedings, Iasi, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, 2016, 484 p., ISBN: 978-88-548-9801-1.

♦ Éva Buchi & Wolfgang Schweickard (éd.), *Dictionnaire Étymologique Roman (DÉRom) 2. Pratique lexicographique et réflexions théoriques*, Berlin, De Gruyter, 2016, 617 p., ISBN: 978-3-11-045361-4. Coautori din

Institut: Cristina Florescu, Alina-Mihaela Pricop, Elena Tamba.

♦ Volum omagial *Dragoș Moldovanu. Professor and Scientist*, număr special al revistei „Studii și cercetări de onomastică și lexicologie” (SCOL) – an IX, Nr. 1–2/ 2016, Universitatea din Craiova. Facultatea de litere, 270 p., ISSN: 2065-7161, ISSN online: 2247-7330.

♦ Petru Caraman, *Corespondența*. Ediție îngrijită de Ion H. Ciubotaru și Remus Zăstroiu. Introducere și notă asupra ediției de Ion H. Ciubotaru, vol. I, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 782 p., ISBN: 978-606-714-261-7; vol. II, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 844 p., ISBN: 978-606-714-283-9.

♦ Adina Hulubaș, Ioana Repciuc (editori), *Riturile de trecere în actualitate/ The Rites of Passage Time after Time*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2016, 394 p., ISBN: 978-606-714-317-1.

♦ Doris Mironescu, *Un secol al memoriei. Literatură și conștiință comunitară în epoca romantică*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 316 p., ISBN: 978-606-714-310-2.

♦ Angeliki Mouzakiti, Andreas Rados, Amalia Voicu (eds.), *Ecouri ale logosului elen/ Ηαπήχηση του Ελληνικού Λόγου* [volum în română și neogreacă], cuprinzând Actele Simpozionului din 12 mai 2014 „40 de ani de la înființarea Seminarului de Neogreacă”, organizat de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere, Lectoratul de Neogreacă și Fundația pentru Promovarea Culturii Balcanice și Europene „Rigas Ferraios” și de Societatea de Studii Clasice din România (Filiala Iași), Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2016, 172 p., ISBN: 978-606-714-299-0.

APARIȚII EDITORIALE

♦ A apărut numărul 2(24)/2016, an XII, al revistei „Philologica Jassyensia” (<http://www.philologica-jassyensia.ro/>; revistă indexată în Thomson Reuters – Emerging Sources Citation Index (ESCI) și acreditată CNCS în categoria B). Sumarul este următorul: Secțiunea **Philologia Perennis**: CHIARA ALBERTIN, *Le dediche italiane alla Primera parte de la crónica del Perú di Pedro De Cieza De León*, GRAȚIELA BENGA-TUȚUIANU, *Marin Preda, dramaturg: o chestiune de subtext*, MONICA BORȘ, *Étymo-mythologies dans l'œuvre de Mircea Eliade*, ALEXANDRU CIZEK, *Lacrime Veneris: mic eseu pseudo-ovidian despre sexualitate*, EUGENIA DIMA, *N.A. Ursu, o viață în slujba filologiei române*, TEODORA DUMITRU, *Strategii de promovare a poeziei românești cu potențial subversiv în anii 1980*, ȘTEFAN FIRICĂ, *Imaginea/imaginile lui Mihail Sebastian azi*, ANA-MARIA GÎNSAC, *Les noms propres de la première traduction en roumain de la Septante*.

Observations sur la catégorie grammaticale du genre, EMANUELA ILIE, *Caietele privitorului tăcut. Constantin Ciopraga și genul memorialistic*, LUCA MELCHIOR, *Lettere di Gian Luigi Frollo a Hugo Schuchardt*, DORIS MIRONESCU, *Întemeierea criticii. Strategii retorice ale autorității la Titu Maiorescu*, IOANA MOLDOVANU-CENUȘĂ, *Marginalii filologice la Psaltirea de la Bălgrad (1651)*, NICOLETA POPA BLANARIU, *The Heroic Epic, a Case of Literary Inheritance. (Inter)cultural Intermediation and Eurasian Continuity*, ALINA-MIHAELA PRICOP, *Preliminaries to a Typology of Romanian Multilingual Dictionaries*, RĂZVAN ROȘU, *Un informator depozitar de excepție: Niculaie a Petrii Curtii din crângul Rusești. Secțiunea Interculturalia: DONELLA ANTELM, Dalla fiaba al mito: argomentazione ed ethos collettivo nei comunicati di Anonymous*, DAIANA FELECAN, OLIVIU FELECAN, *Nicknames of Romanian Politicians after 1989*, IOANA GRUIA, *Mujer y familia en las obras literarias de Doris Lessing y Almudena Grandes (los casos de «La habitación diecinueve» y «La buena hija»)*, JARMILA HODOLIČOVÁ, *Higher Education in Slovak Language in Serbia*, ADINA HULUBAȘ, *In-Between Societies: Romanian Urbanites and Their Cultural Demeanour*, YUJI KAWAGUCHI, *How Can We Depict Standardization in the Linguistic Atlas? Case Study of Champagne and Brie (ALCB)*, PAUL NANU, *Images of Finland in Interwar Romania*, COSMIN-GHEORGHITĂ PÎRGHIE, *La traduction de la poésie roumaine d'avant-garde: B. Fundoianu et Ilarie Voronca*, VALENTINA SIRANGELO, *Sul fantastico iniziatico di Ioan Petru Culianu*, MONICA SPIRIDON, *Historicité fictionnelle et (hyper)signification culturelle dans les périphéries orientales de l'Europe*, LAURA EUGENIA TUDORAS, *Espacios y poética de lo exótico en la narrativa francesa contemporánea: Neige de Maxence Ferminé*, OFELIA M. UȚĂ BURCEA, *El exilio español (1939–1989). Actitudes y relaciones entre los intelectuales rumanos*, MIHAELA VOINEA, MARIANA NOREL, *For a Pedagogy of Reading in the Digital/ Postmodern Age. Diary of a Wimpy Kid – Invitation to a “Different” Reading. Secțiunea Dosar: Românistica – stare de fapt (XIII): NICOLAE STANCIU, Primul lectorat românesc din Asia Centrală, la Universitatea de Stat din Karaganda, Kazahstan. Secțiunea Recenzii: MIRCEA ANGHELESCU, Lâna de aur. Călătorii și călătoriile în literatura română*, București, Editura Cartea Românească, 2015, 330 p. (Astrid Cambose), GABRIELA BIRIȘ, *Limba medical. Anatomie. Curs pentru studenții străini din anul pregătitor*, București, Editura Universității din București, 2015, 144 p.+ 1 CD-Rom (Anca Ursa), ALINA BUGHEȘIU, *Trade Names in Contemporary Romanian Public Space*, Newcastle upon Tyne, Cambridge Scholars Publishing, 2015, 246 p. (Mihaela-Ioana Topan), CAMELIA BURGHELE, *Satele sălajene și poveștile lor*, Zalău, Editura Caiete Silvane, București, Editura Etnologică, vol. I, 338 p.; vol. II, 236 p.; vol. III, 340 p.; vol. IV, 212 p. (Eleonora Sava), DAN OCTAVIAN CEPRAGA, *Esperimenti italiani. Studi sull'italianismo romeno dell' Ottocento*, Verona, Edizioni Fiorini,

2015, 230 p. (Florin Cioban), MASSIMO CERRUTI, GAETANO BERRUTO, *Manuale di sociolinguistica*, Torino, UTET – De Agostini, 2015, 280 p. (Alexandru-Laurențiu Cohal), NINA CORCINSCHI, *Arcul voltaic. Textul ca lume (i)mediată*, Chișinău, Editura Notograf Prim, 2013, 146 p. (Felix Nicolau), EUGENIO COSERIU, *La semántica en la lingüística del siglo XX: tendencias y escuelas*, Prólogo: Gregorio Salvador, Edición e Introducción: Maximiano Trapero, Madrid, Editorial Arco/Libros, 2016, 246 p. (Cristinel Munteanu), LOREDANA CUZMICI, *Generația ALBATROS – o nouă avangardă*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 382 p. (Ioana Alexandra Lionte), ALINA-GEORGIANA FOCȘINEANU, *Exprimarea rudeniei în limbile română și arabă* [‘L’expression du degré de parenté dans les langues roumaine et arabe’], cuvânt introductiv: Luminița Munteanu, Iași, Ars Longa, 2015, 202 p. (Crina Galiță), MICHAEL METZELTIN, *El poder y su semiología*, Barcelona, Reial Acadèmia de Doctors, 2015, 186 p. (Roxana Patraș), JEAN PAULHAN, *Florile din Tarbes sau Teroarea în Litere*, traducere, prefață și note de Adrian Tudurachi, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 226 p. (Maricica Munteanu), PETRE RĂILEANU, *Dada în direct*, București, Editura Tracus Arte, 2016, 150 p. (Ovidiu Morar), ANDREEA RĂSUCEANU, *Bucureștiul lui Mircea Eliade. Elemente de geografie literară*, București, Humanitas, 2013, 342 p. (Ana Alexandra Sanduloviciu), ELENI SAMIOS KAZANTZAKIS, *Adevărata tragedie a lui Panait Istrati*, versiune în limba română de Oana Ursache și Zamfir Bălan, ediție îngrijită, introducere, note de Zamfir Bălan, Brăila, Muzeul Brăilei, Editura Istros, 2013, 212 p. (Amalia Drăgulănescu), NARCISA-ALEXANDRA ȘTIUCĂ, *Spirala sărbătorilor. Rosturi, tâlcuri și deslușiri*, Sibiu, Editura „ASTRA Museum”, 2014, 252 p. (Adrian Stoicescu), *Magistri et alumni, amore scribendi. Studia. In Honorem Professoris Nicolae Felecan*, DAIANA FELECAN, OLIVIU FELECAN (ed.), Cluj-Napoca, Editura Mega, Editura Argonaut, 2016, 842 p. (Silvia Iluț), *Terminologia meteorologică românească a fenomenelor atmosferice (științific versus popular)*, editor CRISTINA FLORESCU, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 712 p. (Ioan-Mircea Farcaș).

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ♦ Șerban Axinte, *Gheorghe Crăciun, teoretician al romanului. Către o naratologie a corporalității în Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p. 249–260.
- ♦ Luminița Botoșineanu (în colaborare), *Aspects relatifs à la transcription phonétique interactive du signal audio*, în *Linguistic and*

Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space, Proceedings, Iasi, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu. Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, 2016, p. 33–48.

♦ Astrid Cambose, „Viitorul trecutului”. *Revitalizarea arhivelor de manuscrise cu ajutorul tehnicii actuale (xerocopiere, fotografiere, facsimilare, digitalizare)*. *Studiu de caz*, în *Nașterea documentului de folk-lore. Răspântii metodologice*, coord. Ileana Benga, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2015, p. 371–378; *Publicistica de exil a lui Virgil Ierunca*, în *Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p. 261–272; [recenzie la] Mircea Anghelescu, *Lâna de aur. Călătorii și călătoriile în literatura română*, București, Editura Cartea Românească, 2015, 330 p., în „Philologica Jassyensia”, an XII, nr. 2 (24), 2016, p. 319–321; [recenzie la] Elena Postică (ed.), *Arhivele memoriei. Recuperarea și valorificarea istorică a memoriei victimelor regimului totalitar-comunist din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească. Memorii, documente, studii de caz*, vol. 2, tom I, Cercetări realizate în localitățile din sudul Republicii Moldova, Chișinău, Tipografia Balacron, 2016, 334 p., în „22”, an XXVI (1396–1397), 20 dec. 2016–09 ian. 2017, p. 12, <http://revista22.ro/70259065/ne-au-trimis-la-urii-albi.html>.

♦ Adina Ciubotariu, „Loc bun de casă”. *Topografia spațiului de locuit în credințele și riturile de construcție din Moldova*, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, XVI, 2016, Iași, p. 177–210; *Fondarea Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei. Context istoric și continuitate*, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, XVI, 2016, Iași, p. 431–452; (Adina Hulubaș) *In-Between Societies: Romanian Urbanites and Their Cultural Demeanour*, în „Philologica Jassyensia”, an XII, Nr. 2 (24), 2016, p. 229–236; (Adina Hulubaș), *O perspectivă socio-antropologică asupra imigrației românilor în Europa* în *Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p.469–478.

♦ Marius-Radu Clim (în colaborare), *Romanian Dictionaries in the*

ENeL Network – European Network of e-Lexicography în Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p. 73–82.

♦ Alexandru-Laurențiu Cohal, [recenzie la] Massimo Cerruti, Gaetano Berruto, *Manuale di sociolinguistica*, Torino, UTET – De Agostini, 2015, 280 p., în „Philologica Jassyensia”, an XII, nr. 2 (24), 2016, p. 329–331.

♦ Vlad Cojocaru, *Historical and Geographical Sources and Their Importance for Toponomastics*, în „Studii și cercetări de onomastică și lexicologie” (SCOL), IX, nr. 1–2/ 2016, p. 48–53; *Toponimia ca martor al contactelor etnolingvistice în Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p. 83–96.

♦ Mioara Dragomir, *Pe urma zborului, de Florin Gheorghiu – pledoarie în versuri a iubirii pentru cuvânt, cultură, creativitate ca expresii ale harului divin în om*, în *Receptarea Sfintei Scripturi, între filologie, hermeneutică și traductologie*, IV, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, p. 77–86; *Despre creativitatea lexicală prin derivare a mitropolitului Dosoftei: sufixul -atic (-atec) și traducătorul Hronografului den începutul lumii – cărturarul Nicolae Milescu Spătarul în Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p. 97–108.

♦ Amalia Drăgulănescu, [recenzie la] Eleni Samios Kazantzakis, *Adevărata tragedie a lui Panait Istrati*, versiune în limba română de Oana Ursache și Zamfir Bălan, ediție îngrijită, introducere, note de Zamfir Bălan, Brăila, Muzeul Brăilei, Editura Istros, 2013, 212 p., în „Philologica Jassyensia”, an XII, nr. 2 (24), 2016, p. 364–366.

♦ Stelian Dumistrăcel, *Pâine amară?*, în „Timpul” (Iași), XVI, nr. 211, octombrie 2016, p. 19; un număr de 14 articole, la rubrica săptămânală *Lingvistică pentru toți*, la „Ziarul de Iași” (texte de cultivare a limbii și de pragmatică a comunicării).

- ♦ Cristina Florescu, *Comunicare și prejudecată*, în Dan Stoica (editor), *Arta discursului public și discursul public al artei*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, p. 93–105.
- ♦ Gabriela Haja (în colaborare), *Romanian Dictionaries in the ENeL Network – European Network of e-Lexicography în Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p. 73–82.
- ♦ Doris Mironescu, *Bonding through Irony. Textual Communities in Caragiale and Radu Cosașu*, în „Dacoromania – series litteraria”, vol. 3, 2016, nr. 3, p. 122–136, publicație a Institutului de Lingvistică și Istorie literară „Sextil Pușcariu” al Academiei Române; *Corespondența inedită a lui M. Blecher cu Pierre Minet (1930–1937)*, în *Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p. 367–380.
- ♦ Dragoș Moldovanu, *Une influence de la langue bulgare dans la phonétique roumaine: l’anticipation de l’élément palatal dans la série lexicale câine/câini ‘chien/chiens’, pâine/pâini ‘pain/pains’, etc.*, în „Revue roumaine de linguistique” (RRL), LXI, 2016, nr. 2, p. 109–123. ISSN 0035-3957 (revistă cotată ISI).
- ♦ Eugen Munteanu, *Coșeriu, așa cum l-am cunoscut. O evocare în două trepte*, în vol. Teodor Popovici, *Marele Coseriu*, Chișinău, Editura Universul, 2016, p. 325–335; *Gândul meu e legat în primul rînd de Paul Miron. Am convenit să rămânem împreună și, cum nu a putut scăpa el de românitățe, nu mai pot scăpa nici eu*. Dialog cu Elsa Lueder, în „Scriptor”, anul II, nr. 910 (21–22), sept.–oct. 2016, p. 36–45.
- ♦ Maricica Munteanu, [recenzie la] Jean Paulhan, *Florile din Tarbes sau Teroarea în Litere*, traducere, prefață și note de Adrian Tudurachi, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, 226 p., în „Philologica Jassyensia”, an XII, nr. 2 (24), 2016, p. 355–357.
- ♦ Florin-Teodor Olariu (în colaborare), *Aspects relatifs à la transcription phonétique interactive du signal audio*, în *Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, Proceedings, Iasi, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu. Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, 2016, p. 33–48; (în colaborare),

A GIS-based Approach for Information Management in Geolinguistics, în „Memoirs of the Scientific Sections of the Romanian Academy”, tome XXXIX, București, Editura Academiei Române, 2016, p. 37–45.

♦ Veronica Olariu, *Considerații privind numele proprii din Biblia de la Sankt Petersburg (1819)* în *Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, Proceedings, Iasi, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu. Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, 2016, p. 145–154.

♦ Mădălin-Ionel Patrașcu (în colaborare), *Romanian Dictionaries in the ENeL Network – European Network of e-Lexicography* în *Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p. 73–82.

♦ Alina-Mihaela Pricop, *Preliminaries to a Typology of Romanian Multilingual Dictionaries*, în „Philologica Jassyensia”, an XII, Nr. 2 (24), 2016, p. 159–165; *Nume de vânturi străine în limba română (Foreign Winds in Romanian Language)*, și (în colaborare) *Despre lexicul comun din dicționarele explicative multilingve pentru științe exacte și tehnologie (About the Basic Vocabulary of Multilingual Explanatory Dictionaries for Technical Sciences and Technology)*, în Andreea Mironescu et alii (eds.), *Figures of Migration*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2016, p. 361–368, 394–405.

♦ Ioana Repciuc, *Psychology, anthropology, and the Romanian folk magic*, în „Buletin de Psihiatrie Integrativă”, Serie Nouă, An XXII, Nr. 4 (71), decembrie 2016, p. 79–88; *Etnologia și muzeele etnografice din Polonia modernă și contemporană*, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, XVI, 2016, Iași, p. 325–360; [recenzie la] Ion Pop-Curșeu, *Magie și vrăjitorie în cultura română. Istorie, literatură, mentalități*, Iași, Editura Polirom – Cartea Românească, 2013, în *ibidem*, p. 555–558; *Folclorul – de la viu grai la interfața digitală* (recenzie la *Folklore and the Internet. Vernacular Expression in a Digital World*, edited by Trevor J. Blank, Logan, Utah State University Press, 2009), în „Mozaicul”, nr. 11 (217), 2016, p. 17; *Cum supraviețuiește un ritual retrograd în Bulgaria contemporană* (la Gerald W. Creed, *Masquerade and Postsocialism: Ritual and Cultural Dispossession in Bulgaria*,

Bloomington, Indiana University Press, 2011), în „Mozaicul”, nr. 12 (218), 2016, p. 17.

♦ Elena Isabelle Tamba, *Les néologismes récents dans le roumain et dans le français*, în Collucia, Rosario/ Brincat, Joseph M. /Mohren, Frankwalt (éd.): *Actes du XXVIIe Congrès international de linguistique et de philologie romanes (Nancy, 15–20 juillet 2013)*, Section 5: Lexicologie, phraséologie, lexicographie, Nancy, ATILF, 2016 <http://www.atilf.fr/cilpr2013/actes/section-5.html>; (în colaborare), *Romanian Dictionaries in the ENeL Network – European Network of e-Lexicography* în *Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, proceedings, Iași, 16–18 September 2015, edited by Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim and Florin-Teodor Olariu, Roma, Aracne Editrice, Italia, 2016, p. 73–82.

♦ Remus Zăstroiu, *Orașul Iași, o capitală a înfăptuirilor culturale* în vol. *Orașul Iași – „capitala rezistenței până la capăt”* (1916–1917), coordonator prof. univ. dr. Ion Agrigoroaiei, Iași, Editura Junimea, 2016, p. 90–109.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

♦ Astrid Cambose, *Paștele Blajinilor. Semnificații generale și observații de teren în comuna Țibănești, Iași*, la colocviul național „Cultura populară la români: religios și folcloric”, organizat de Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor”, Craiova, 10–13 noiembrie 2016, *„Moartea este un lucru care se învață”: refuzul de a muri, în Testamentul lui Avraam*, la conferința internațională „Mitologie și folclor”, organizată de Universitatea București, 15–16 octombrie 2016; *„Viitorul trecutului”. Pași către o ediție a răspunsurilor la Chestionarul lingvistic B.P. Hasdeu*, la Colocviul național cu participare internațională „Bogdan Petriceicu Hasdeu, precursor al cercetărilor filologice”, organizat de Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 20 octombrie 2016.

♦ Adina Ciubotariu, *Safeguarding the Future on Intangible Cultural Heritage in Romania. Benefits and Subsequent Risks*, la “1st China-Central and Eastern European Countries Expert-Level Forum on Safeguarding of Intangible Cultural Heritage”, organizat de către Ministerul Culturii din Polonia și Comitetul Național pentru Patrimoniu, Polonia, Cracovia, 11–14 octombrie 2016.

♦ Mioara Dragomir, *Hronograf den începutul lumii (ms. 3517). Fragmentul despre traducerea Septuagintei cu titlul cărților*

Pentateuhului în evreiește – un alt argument că Hronograful a fost tradus de Nicolae Milescu Spătarul, la Simpozionul Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană”, Iași, 27–28 octombrie 2016.

♦ Stelian Dumistrăcel, ***Spre o lume a celor care nu mai cuvântă?***, la Colocviul „Provocările comunicării în epoca internetului”, organizat de Departamentul de Științe ale Comunicării și Relații Publice al Facultății de Filosofie și Relații Publice de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (28 octombrie 2016).

♦ Gabriela Haja, ***Prezentarea proiectelor de digitizare a textelor românești (dicționare, ediții de carte veche) din cadrul Institutului de Filologie Română „A. Philippide” din Iași***, la Masa rotundă *Digital Humanities și editarea de texte vechi în România contemporană*, organizată în cadrul Colocviului Internațional în Studii Culturale și Științele Comunicării, organizat de Departamentul de științe ale comunicării, Facultatea de Litere, Universitatea București și de Centrul de Excelență în Studiul Imaginii din București, 4–5 noiembrie 2016.

♦ Doris Mironescu, ***Alecu Russo. Bonjuristul ca mediator cultural***, conferință susținută în plen în cadrul Conferinței „Filologia modernă: realizări și perspective în context european”, ediția a zecea, organizată de Institutul de Filologie, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova, 20 octombrie 2016.

♦ Eugen Munteanu, ***Les débuts de la lexicographie plurilingue en Roumanie***, la „XXXVIII Colloque International de Linguistique Fonctionnelle”, La Rochelle, 17–21 octombrie 2016; ***Despre semnificațiile istorice ale versiunii Milescu a Vechiului Testament (ms. 45), în raport cu programul implicit al Mitropolitului Varlaam de traducere în limba română a cărților bisericești***, la Colocviul „Cărți românești de învățătură (Iași – 1643, 1646). 370 de ani de la oficializarea limbii române în Moldova”, Iași, 9–10 noiembrie 2016.

♦ Florin-Teodor Olariu (în colaborare), ***Aspecte identitare la minoritățile etnice din Bucovina de sud: polonezii și huțulii***, la Simpozionul internațional „Minorități și identități naționale în spațiul central și est-european”, organizat de Asociația „ASTRA” și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași–Bălți–Cernăuți, 2–6 noiembrie 2016.

♦ Veronica Olariu (în colaborare), ***Aspecte identitare la minoritățile etnice din Bucovina de sud: polonezii și huțulii***, la Simpozionul internațional „Minorități și identități naționale în spațiul central și est-european”, organizat de Asociația „ASTRA” și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași–Bălți–Cernăuți, 2–6 noiembrie 2016.

- ♦ Alina-Mihaela Pricop, *Despre terminologia media din limbile romanice*, la Colocviul Internațional al Departamentului de Lingvistică: *Lingvistică Românească, Lingvistică Romanică*, Ediția a 16-a, organizat de Universitatea din București, Facultatea de Litere, București, 24–26 noiembrie 2016.
- ♦ Ioana Repciuc, *De la est către centru. Cercetarea specificului etnic al românilor, moldovenilor și popoarelor slave apusene*, în cadrul Simpozionului Internațional „Minorități și identități naționale în spațiul central și est-european”, organizat de Asociația „ASTRA” și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași – Bălți – Cernăuți, 2–6 noiembrie 2016;
- ♦ *Old objects and new theories. Polish ethnographic museums in the midst of change*, în cadrul Workshopului Internațional „Reluctant Heritage: Revisiting Museums and Memory Sites in Central and Eastern Europe in a Transnational Perspective”, organizat de Centre Régional Francophone de Recherches Avancées en Sciences Sociales, Universitatea din București, 4 – 5 noiembrie 2016.

VARIA

- ♦ ACS dr. Astrid Cambose a participat la emisiunea „Revista Literară Radio” (Radio România Cultural) din 16 octombrie 2016, cu tema „Dosar Ion Caraion”, http://main.radioromaniacultural.ro/revista_literara_radio_cu_anca_mateescu_dosar_ion_caraion-47152.
- ♦ CS II dr. Adina Ciubotariu a participat în perioada 11–15 octombrie 2016 la *Primul forum pentru experți în patrimoniu cultural imaterial din China și 16 țări central și est europene*, organizat de către Ministerul Culturii din Polonia și Comitetul Național pentru Patrimoniu, Polonia, la Centrul Cultural Internațional din Cracovia, Polonia, ca reprezentant al României, prin ordinul Ministrului Culturii, nr. 1171 din 10 octombrie 2016.
- ♦ CS I dr. Elena Tamba pregătește lunar prezentarea activității Institutului în vederea publicării în „Buletinul Informativ” al Academiei Române.
- ♦ CS I dr. Elena Tamba este membru în comisiile tutoriale pentru stagiul doctoral al drd. Andrei Scutelnicu și al drd. Cătălina Mărănduc, la Facultatea de Informatică, de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ♦ CS III dr. Doris Mironescu a moderat masa rotundă „*Critica literară la noi și la alții*” în cadrul Festivalului Internațional de Literatură și Traducere, organizat de Muzeul Național al Literaturii Române din Iași sub înaltul patronaj al Comisiei Europene în România, Iași, 29 octombrie 2016.
- ♦ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a fost invitat pentru a discuta despre „Cărți românești de învățătură (Iași – 1643, 1646)”, în data de 5 noiembrie, la TVR Iași, în emisiunea „Pridvoarele credinței” (<http://www.doxologia.ro/pridvoarele-credinței/colocviul-carti-romanesti-de-invatatura-profunivdr-eugen-munteanu-pridvoarele>).
- ♦ Institutul de Filologie Română „A. Philippide” a fost coorganizator al Simpozionului internațional *Explorări în tradiția biblică românească și europeană*, ediția a VI-a, Iași, 27–29 octombrie 2016, organizat de Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”, de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România și de Institutul de Filologie Română „A. Philippide”.
- ♦ O parte dintre cercetătorii din Institut se preocupă de organizarea, în 2017, a următoarelor

manifestări științifice¹:

– Al IV-lea Simpozion național de toponimie cu tema *Toponimia între istorie, geografie și lingvistică*. Sediul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, 5 mai 2017;

– Workshop-ul național *Lexicografia academică românească – Provocările informatizării*, ediția a V-a, Filiala Iași a Academiei Române. Sala de conferințe, 18–19 mai 2017;

– Workshop-ul *Atelier etno-didactic: Cum și de ce poate fi predat folclorul*, Filiala Iași a Academiei Române. Sala de conferințe, 8–9 iunie 2017;

– Simpozionul național *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, ediția a treia, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”. Filiala Iași a Academiei Române, Iași, 22–23 iunie 2017;

– Simpozionul anual internațional al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, ediția a XVI-a, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală* (sesiune dedicată aniversării a 90 de ani de la înființarea Institutului de Filologie Română „A. Philippide”), organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, Iași, Filiala Iași a Academiei Române. Aula, Sala de conferințe, Sala de lectură a B.A.R., 20–22 septembrie 2017;

– Conferința științifică și vernisajul expoziției *Arhiva vie*, dedicată aniversării a 90 de ani de la înființarea Institutului de Filologie Română „A. Philippide”. Complexul Național Muzeal „Moldova”, Muzeul Etnografic al Moldovei, 8 decembrie 2017.

Redacția:

**Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim,
Florin-Teodor Olariu, Elena Tamba**

Responsabil de număr: Elena TAMBA

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700478 • TEL./FAX: 004.0332/106508**

E-MAIL: secretariat_philippide@yahoo.com

WEB: <http://www.philippide.ro/>

ISSN 1582-5019

¹Toate manifestările științifice, precum și lucrările publicate de cercetători în acest an vor fi dedicate sărbătoririi celor 90 de ani de existență a Institutului de Filologie Română „A. Philippide”.